

Työeläkelaitoksille

TEL 11 §:N MUKAISTEN REKISTERÖIMISKELPOISTEN LISÄETUJEN KARTTA

Eläketurvakeskuksen hallitus on vahvistanut 24.11.1993 TEL 11 §:n mukaisten rekisteröimiskelpoisten lisäetujen kartan. Karttaan on tehty muutoksia 1.1.1994 voimaan tulevien lainmuutosten johdosta.

Työsuhteen automaattinen katkaisu

Automaattisesti katkaistua työsuhdetta pidetään yhdenjaksoisena laskettaessa lisäeläketurvan mukaista eläkettä. Vaikka työsuhde olisi automaattisesti katkaistu, lasketaan lisäeläkkeeseen oikeuttava aika, eläkepalkka ja eläke yhdenjaksoisen työsuhteen perusteella. Myös silloin kun määrätään rajoituksen perusteena olevaa eläkepalkkaa, lisäeläkkeen perusteena olevaa työsuhdetta pidetään yhdenjaksoisena. Menettely pitää lisäeläkkeen tason entisen suuruisena.

TEL-eläkkeen 2,5 prosentin karttuminen

TEL-lisäeläkettä laskettaessa peruseläke lasketaan siten, että yli 1,5 prosentin vuotuista karttumaa vastaava jo ansaittu peruseläkkeen osa rinnastetaan muiden työsuhteiden vapaakirjoihin. Tavoite-eläkettä laskettaessa tuleva aika lasketaan 1,5 prosentin karttumalla. Jos lisäeläketurvan ansaittu eläke tästä syystä muodostuu suuremmaksi kuin tavoite-eläke, niin ansaittu eläke kuitenkin maksetaan.

Rajoittaminen

Rajoituksen perusteena olevana eläkepalkkana käytetään korkeinta TEL:n mukaisen eläkkeen perusteena olevaa eläkepalkkaa sellaisesta työsuhteesta, josta eläkkeeseen oikeuttavaksi ajaksi on luettu vähintään vuosi. Jos työntekijällä ei ole tällaista työsuhdetta, käytetään rajoituksen perusteena olevana eläkepalkkana sen työsuhteen eläkepalkkaa, johon lisäeläketurva liittyy. Rajoituksen perusteena olevaa eläkepalkkaa määrättäessä lisäeläkkeen perusteena olevaa työsuhdetta pidetään yhdenjaksoisena.

Suunnittelu- ja laskentaosasto

26.11.1993

Lisäosan suuruus

Lisäosan suuruuden määrittelyyn 1) vaihtoehtoa on tarkennettu siten, että lisäosan suuruus on se määrä, jolla 65 vuoden iästä alkava eläke rajoittaessa pienentää vanhuuseläkkeen määrää. Eläketurvan ehdoissa voidaan määritellä mitä eläkkeitä tässä tarkoitetaan.

Lisäeläke osa-aikaeläkkeen yhteydessä

Kartasta on poistettu kohta, jonka mukaan lisäeläke on voitu suorittaa hakemuksesta vanhuuseläkkeenä osa-aikaeläkkeen yhteydessä. Muutos on tehty, koska osa-aikaeläkkeen ikäraja alenee 58 vuoteen ja on mahdollista, että osa-aikaeläke lakkaa siitä syystä, että uusi täysiaikainen työsuhde alkaa. Tällaisessa tapauksessa vanhuuseläkkeenä myönnetty lisäturvan eläke jäisi maksuun. Toisaalta osa-aikaeläkkeen yhteydessä ei makseta muitakaan eläkkeitä.

ELÄKETURVAKESKUS

Markku Hänninen
Martti Hännikäinen

Liite

TEL 11 §:n mukaisten rekisteröimiskelpoisten lisäetujen kartta

TEL 11 §:N MUKAISTEN REKISTERÖIMISKELPOISTEN LISÄETUJEN KARTTA**I Vähimmäisetujen saamisen ehtoja koskevat parannukset****a) Eläkeikä**

Eläkeikä voidaan valita paitsi 65 vuodeksi myös täysinä vuosina tätä alhaisemmaksi.

b) Perhe-eläkkeen ehtojen laajennus

Perhe-eläkkeen ehtoihin voidaan tehdä seuraavat laajennukset:

1) Perhe-eläkkeessä ei noudateta TEL 4 a §:n 1 ja 2 momentissa ja työntekijäin eläkelain (100/90) muuttamisesta 9.2.1990 annetun lain voimaantulosäännöksen 2 momentissa mainittua lesken ikää edunjättäjän kuollessa koskevaa ikärajoitusta, avioliiton kestoa koskevaa aikarajoitusta eikä lesken ikää avioliittoa solmittaessa koskevaa 50 vuoden ikärajoitusta. Jos leskellä kuitenkin on aikaisemman avioliiton perusteella oikeus saada TEL 8 §:n 4 momentissa mainittujen lakien, eläkeohjesäännön tai eläkesääntöjen mukaista eläkettä vastaavaa perhe-eläkettä, ei hänellä ole oikeutta uuteen perhe-eläkkeeseen.

Lesken ikää edunjättäjän kuollessa koskeva ikäraja on ennen 1.7.1950 syntyneellä naisleskellä 40 vuotta ja muilla leskillä 50 vuotta. Avioliiton kestoa koskeva aikarajoitus on ennen 1.7.1950 syntyneellä naisleskellä, joka 1.7.1990 on avioliitossa edunjättäjän kanssa, kolme vuotta ja muilla leskillä viisi vuotta.

Edellä mainittua avioliiton kestoa koskevaa aikarajoitusta tulee kuitenkin noudattaa, jos edunjättäjä avioliiton solmimisesta lähtien kuolemaansa saakka on ollut täyteen työkyvyttömyyseläkkeeseen oikeuttavassa määrin työkyvytön; ja

2) TEL 4 a §:ssä ja 4 b §:ssä mainittu 18 vuoden ikä muutetaan 21 tai 24 vuodeksi.

II Vanhuus-, työkyvyttömyys- ja työttömyyseläkkeen suuruus

Milloin eläketurvaan sisältyy eläkkeen määrää koskeva lisäetu, tulee eläkeiän olla lisäedun osalta sama kuin peruseläketurvassa.

Milloin työkyvyttömyys aiheutuu sellaisesta sairaudesta, viasta tai vammasta, joka työntekijällä oli työsuhteen alkaessa, hänellä on oikeus työkyvyttömyyseläkkeeseen lisäeläketurvan perusteella vain, jos hän on tullut työkyvyttömäksi lisäeläketurvan piiriin tultuaan ja aikaisintaan vuoden kuluttua työsuhteen alkamisesta.

a) Vanhuuseläkkeen suuruus

Vanhuuseläkkeen suuruus tulee määritellä seuraavassa esitettäviä periaatteita noudattaen.

- Palvelusaika** Eläkkeeseen oikeuttavan palvelusajan laskemistapa tulee määritellä eläketurvan ehdoissa. Palvelusaika voidaan valita myös todellisesta palvelusajasta poikkeavaksi. Palvelusaikaa eläkeiän täyttämisen jälkeen ei lueta eläkkeeseen oikeuttavaksi palvelusajaksi.
- Täyteen eläkkeeseen oikeuttava palvelusaika n tulee valita väliltä 300 - 480 kuukautta.
- Eläkepalkka** Eläkepalkka tulee määritellä samoin kuin se on määritelty henkilön peruseläketurvan osalta, kuitenkin siten, että TEL 2 §:n 5 momentin nojalla päätetyn työsuhteen katsotaan jatkuneen yhdenjaksoisena.
- Täysi lisäeläke** Täyden lisäeläkkeen suuruus lasketaan niin, että lisäeläkkeen ja samaan työsuhteeseen perustuvan TEL:n mukaisen peruseläkkeen yhdessä muodostama täysi tavoite-eläke on eläketurvan ehdoissa määrätty prosenttimäärä p % eläkepalkasta. Tällöin TEL 2 §:n 5 momentin nojalla päätetyn työsuhteen katsotaan jatkuneen yhdenjaksoisena. Jos työntekijällä on eläkkeeseen oikeuttavaa palvelusaikaa vähemmän kuin eläketurvan ehdoissa määrätty täyteen eläkkeeseen oikeuttava palvelusaika n kuukautta, tavoite-eläke on eläkkeeseen oikeuttavien täysien palveluskuukausien lukumäärän osoittama n:s osa sen täydestä määrästä.
- Täyden lisäeläkkeen suuruutta laskettaessa voidaan peruseläkkeenä ottaa huomioon myös muut samaan työ- tai virkasuhteeseen perustuvat TEL 8 §:n 4 momentissa mainitut peruseläkkeet edellyttäen, että vastaavat työ- tai virkasuhdeajat luetaan lisäeläkkeeseen oikeuttaviksi ajoiksi.
- Lisäksi voidaan lisäeläkkeen suuruus määritellä siten, että se on edellä sanotulla tavalla määritellystä lisäeläkkeestä se suhteellinen osa, joka vastaa lisäeläkejärjestelmän voimaantulosta eläkeikään lasketun palvelusajan osuutta koko lisäeläkkeeseen oikeuttavasta palvelusajasta.
- Muutettaessa rekisteröimätön eläkejärjestely rekisteröidyksi, eläketurvan ehdoissa voidaan lisäksi määrätä, että uuden järjestelmän mukaisen eläkkeen tulee kunkin työntekijän osalta aina olla vähintään sen suuruinen, että se vastaa uuden järjestelmän hyväksi hänen osaltaan siirrettäviä aikaisemman eläkejärjestelmän varoja. Vastaavasti voidaan menetellä myös silloin, kun rekisteröidyn eläkejärjestelyn ehtoja muutetaan.
- Prosenttiluku p tulee valita niin, että se on enintään 66.
- Peruseläkkeen laskenta** Työntekijän mahdollista palvelusta yli eläkeiän ei oteta huomioon peruseläkettä laskettaessa. Peruseläkkeet ja lisäeläkkeet tulee ottaa huomioon

SU/Eija Kaipainen-Perttula

26.11.1993

muunnettuina vastaamaan lisäeläkejärjestelyn eläkeikää. Lisäeläkkeen suuruutta laskettaessa karttunut TEL 5 §:n 1 momentissa tarkoitettu yli 1,5 prosentin vuotuista karttumaa vastaava peruseläkkeen osa sekä TEL 5 a §:n ja 7 b §:n mukainen peruseläkkeen korotus rinnastetaan muiden työsuhteiden vapaakirjoihin. TEL 7 c §:n mukaista peruseläkkeen korotusta ei oteta huomioon lisäeläkkeen suuruutta kohtien II a ja II b mukaan laskettaessa. TEL:n mukainen peruseläke tulee laskea ottaen huomioon TEL 8 §:n mukainen yhteensovitus kansaneläkkeen ja TEL 8 §:n 4 momentin kohdissa 1, 2, 12 ja 13 mainittujen eläkkeiden kanssa sekä niiden TEL:n 8 §:n 4 momentin kohdissa 10 ja 11 mainittujen eläkkeiden kanssa, jotka työnantaja on ilmoittanut otettavaksi huomioon lisäeläkettä rajoitettaessa. Yhteensovitusta tehtäessä voidaan ottaa huomioon myös sellaiset TEL 8 §:n 4 momentin kohdissa 3-9 mainitut eläkkeet, jotka työnantaja on ilmoittanut otettavaksi huomioon lisäeläkettä rajoitettaessa.

Milloin eläkkeeseen oikeuttava palvelusaika on laskettu myöhemmästä ajankohdasta kuin työsuhteeseen tulosta lähtien, on lisäeläkkeen suuruutta laskettaessa TEL:n mukaisesta peruseläkkeestä rinnastettava muiden työsuhteiden vapaakirjoihin se osa, joka vastaa aikaa, jota ei ole otettu huomioon lisäeläkettä laskettaessa.

Rajoittaminen

Lisäeläkkeen määrää rajoitetaan niin, että se yhdessä TEL:n, LEL:n, TaEL:n ja MEL:n mukaisten vanhuuseläkkeiden ja kansaneläkkeen sekä sellaisten työ- ja virkasuhteisiin ja YEL:n ja MYEL:n alaisiin yrittäjänäolojaksoihin perustuvien muiden vanhuuseläkkeiden kanssa, jotka työnantaja ilmoittaa otettavaksi huomioon, on enintään r % rajoituksen perusteena olevasta eläkepalkasta. Rajoituksen perusteena olevana eläkepalkkana käytetään korkeinta TEL:n mukaisen eläkkeen perusteena olevaa eläkepalkkaa sellaisesta työsuhteesta, josta eläkkeeseen oikeuttavaksi ajaksi on luettu vähintään vuosi tai sen työsuhteen eläkepalkkaa, johon lisäeläketurva liittyy. Jos työntekijällä ei ole oikeutta peruseläkkeeseen sellaisen työsuhteen perusteella, jossa on eläkkeeseen oikeuttavaa aikaa vähintään vuosi, käytetään rajoituksen perusteena olevana eläkepalkkana sen työsuhteen eläkepalkkaa, johon lisäeläketurva liittyy. Rajoituksen perusteena olevaa eläkepalkkaa määrättäessä TEL 2 §:n 5 momentin nojalla päätetyn lisäeläkkeen perusteena olevan työsuhteen katsotaan jatkuneen yhdenjaksoisena.

Edellä mainittua rajoitusta tehtäessä voidaan kansaneläkkeenä ottaa huomioon pohjaosa tai jättää kansaneläke huomioon ottamatta.

YEL:n ja MYEL:n alaisiin yrittäjänäolojaksoihin perustuvat vanhuuseläkkeet voidaan sopia otettavaksi huomioon edellä mainittua rajoitusta tehtäessä, ilman työnantajan erillistä ilmoitusta.

Prosenttiluku r tulee valita väliltä 60 - 66 prosenttia.

Lisäosa

Eläkejärjestelyissä, joissa eläkeikä on 65 vuotta alhaisempi, voidaan vanhuuseläkkeeseen liittää lisäosa, jota maksetaan eläkejärjestelyn eläkeiästä 65 vuoden ikään. Lisäosan suuruus voidaan määrittellä seuraavilla vaihtoehtoisilla tavoilla.

1) Lisäosan suuruus on se määrä, jolla 65 vuoden iästä alkava eläke rajoitettaessa pienentää vanhuuseläkkeen määrää.

2) Lisäosa on kansaneläkkeen pohjaosan ja varsinaisen lisäeläkkeen määrää rajoitettaessa huomioon otettavien 65 vuoden iästä alkavien muiden eläkkeiden suuruinen. Lisäosa voidaan myös määrittellä pelkästään kansaneläkkeen pohjaosan suuruiseksi. Lisäosan määrää rajoitetaan kuitenkin niin, että lisäeläke alennetun eläkeiän ja 65 vuoden iän välisenä aikana yhdessä muiden alennetusta eläkeiästä alkavien varsinaisen lisäeläkkeen määrää rajoitettaessa huomioon otettavien vanhuuseläkkeiden kanssa on enintään r % rajoituksen perusteena olevasta eläkepalkasta. Jos varsinaisen lisäeläkkeen määrää rajoitettaessa kansaneläkkeen pohjaosa jätetään huomioonottamatta, lisäosan rajoittaminen suoritetaan ilman kansaneläkettä vastaavaa osaa.

Jos lisäosan määrittelyssä huomioon otettu 65 vuoden iästä alkavaksi oletettu vanhuuseläke myönnetään 65 vuotta alemmasta iästä, voidaan tätä eläkettä vastaava lisäosa muuntaa elinaikaiseksi vanhuuseläkeosaksi.

b) Työkyvyttömyys- ja työttömyyseläkkeen suuruus

Täyden työkyvyttömyyseläkkeen ja työttömyyseläkkeen suuruus tulee määrittellä kuten vanhuuseläkkeen suuruus. Osaeläkkeenä myönnettävän työkyvyttömyyseläkkeen suuruus on puolet tämän kohdan ja kohdan II c mukaisesti määrätyn täyden työkyvyttömyyseläkkeen määrästä. Työkyvyttömyys- ja työttömyyseläkkeeseen oikeuttavaksi palvelusajaksi tulee lukea myös eläkeikään jäljellä oleva aika niissä tapauksissa, joissa tämä aika luetaan peruseläkkeeseen oikeuttavaksi saman työsuhteen perusteella.

c) Lisäeläkkeen vähentäminen, jos peruseläkkeeseen sisältyy lapsikorotus (TEL 7 c §)

Jos vanhuuseläkettä, täyttä työkyvyttömyyseläkettä tai työttömyyseläkettä saavan henkilön peruseläkkeeseen sisältyy TEL 7 c §:n mukainen korotus, vähennetään lisäeläkkeestä määrä, jolla lisäeläke yhdessä peruseläkkeen ja muiden lisäeläkettä rajoitettaessa huomioon otettujen eläkkeiden kanssa ylittää rajoituksessa käytetyn prosenttimäärän r % rajoituksen perusteena olevasta eläkepalkasta. Tällöin ei kuitenkaan oteta huomioon kansaneläkettä.

d) Vanhuus-, työkyvyttömyys- ja työttömyyseläkkeen yhteensovitus eräiden muiden eläkkeiden kanssa

Jos vanhuus-, työkyvyttömyys- tai työttömyyseläkettä saava henkilö lisäksi saa tapaturmavakuutuslain säännöksiin perustuvaa päivärahaa tai tapatur-

maeläkettä, liikennevakuutuslain nojalla myönnettyä omaan vammaan perustuvaa jatkuvaa korvausta, tapaturmavakuutuslain perusteella korvattavasta kuntoutuksesta annetun lain tai liikennevakuutuslain perusteella korvattavasta kuntoutuksesta annetun lain nojalla myönnettyä ansionmenetykskorvausta tai sotilasvammalain nojalla myönnettyä elinkorkoa, nämä ensisijaiset etuudet ja hänen työ- tai virkasuhteeseensa tai yrittäjätoimintaansa perustuvat vanhuus-, työkyvyttömyys- ja työttömyyseläkkeensä yhteensovitetaan noudattaen soveltuvin osin työntekijäin eläkelain 8 ja 8 a §:n säännöksiä. Yhteensovitusrajaa laskettaessa käytetään samaa prosenttilukua r , jota eläketurvan ehdoissa on edellytetty käytettävän eläkettä rajoitettaessa. Osaeläkettä yhteensovitettaessa käytetään tällöin prosenttilukua $r/2$. Ellei kansaneläkettä eläketurvan ehtojen mukaan eläkettä rajoitettaessa oteta huomioon, ei yhteensovitusrajaa laskettaessa tehdä työntekijäin eläkelain 8 §:n 2 momentissa tarkoitettua vähennystä.

Yhteensovituksen johdosta lisäeläkettä vähennetään kuitenkin vain sen verran, että edellisessä kappaleessa tarkoitettujen etuuksien yhteismäärä pysyy vähintään yhtä suurena kuin se olisi, jollei henkilöllä olisi ollut oikeutta siinä tarkoitettuun ensisijaiseen etuuteen.

III Perhe-eläkkeen määrää koskeva lisäetu

a) Perhe-eläkkeen ehdot

Perhe-eläkkeen saamisen ehdot ovat joko samat kuin TEL 4 §:ssä, 4 a §:ssä ja 4 b §:ssä sanotut tai nämä ehdot laajennettuna kohdan I b mukaisesti. Näiden ehtojen tulee olla samat sekä perusturvan että lisäeläketurvan osalta.

TEL 4 §:n 5 momentin 4 kohdassa tarkoitettu entinen puoliso ei kuitenkaan ole oikeutettu lisäeläkkeeseen.

Lisäperhe-eläkettä ei suoriteta

- leskelle, jolle TEL 4 b §:n 2 momentin mukaisesti aletaan lakkautettua leskeneläkettä maksaa uudelleen; tai
- jos työntekijä on kuollut vuoden kuluessa työsuhteensa alkamisesta ja kuoleman pääsiallisena syynä on sairaus, joka on selvästi ilmennyt ennen työsuhteen alkamista, taikka sellainen vika tai vamma, jonka hän oli saanut ennen sanottua ajankohdtaa, tai jos työntekijä eläketurvan piiriin tulostaan lähtien kuolemaansa saakka on ollut täyteen työkyvyttömyyseläkkeeseen oikeuttavassa määrin työkyvytön.

b) Perhe-eläkkeen suuruus

Lisäperhe-eläkkeen suuruus tulee määrittellä seuraavassa esitettäviä periaatteita noudattaen:

Eläkepalkan, korkeimman eläkkeen perusteena olevan palkan ja eläkkeeseen oikeuttavan palvelusajan laskemisessa on noudatettava edellä vanhuuseläkkeen, työkyvyttömyyseläkkeen ja työttömyyseläkkeen yhteydessä mainittuja periaatteita. Jos edunjättäjällä olisi ollut kuollessaan oikeus TEL 6 a §:n mukaisesti myönnettävään työkyvyttömyyseläkkeeseen edellyttäen, että hän silloin olisi tullut työkyvyttömäksi, on eläkeikään jäljellä oleva aika laskettava eläkkeeseen oikeuttavaksi palvelusajaksi niissä tapauksissa, joissa tämä aika luetaan peruseläkkeeseen oikeuttavaksi saman työsuhteen perusteella.

Täysi lisäperhe-eläke

Lisäperhe-eläkkeen suuruus lasketaan vähentämällä kokonaisperhe-eläkkeestä samaan työsuhteeseen perustuva TEL:n mukainen perusperhe-eläke, joka on laskettu ottamatta huomioon TEL 8 c - 8 f §:n mukaista eläkesovutusta.

Täysi kokonaisperhe-eläke on eläketurvan ehdoissa määrätty prosenttimäärä q % eläkepalkasta, jos edunsaajina on leski ja vähintään kaksi lasta.

Sanotusta määrästä täysi kokonaisperhe-eläke on:

- 6/12, jos edunsaajana on leski yksin
- 10/12, jos edunsaajina on leski ja yksi lapsi
- 4/12, jos edunsaajana on yksi lapsi
- 7/12, jos edunsaajina on kaksi lasta
- 9/12, jos edunsaajina on kolme lasta ja
- 10/12, jos edunsaajina on neljä tai useampia lapsia.

Jos edunjättäjällä on eläkkeeseen oikeuttavaa palvelusaikaa vähemmän kuin eläketurvan ehdoissa määrätty täyteen eläkkeeseen oikeuttava palvelusaika n kuukautta, kokonaisperhe-eläke on eläkkeeseen oikeuttavien täysien palveluskuukausien osoittama n :s osa täyden kokonaisperhe-eläkkeen määrästä.

Täyden lisäperhe-eläkkeen suuruutta laskettaessa voidaan perusperhe-eläkkeenä ottaa huomioon myös muut samaan työ- tai virkasuhteeseen perustuvat TEL 8 §:n 4 momentissa mainitut peruseläkkeet edellyttäen, että vastaavat työ- tai virkasuhdeajat luetaan lisäeläkkeeseen oikeuttaviksi ajoiksi.

Lisäperhe-eläkkeen suuruus voidaan määritellä myös siten, että se on jollakin edellä sanotulla tavalla määrittelystä lisäperhe-eläkkeestä se suhteellinen osa, joka vastaa lisäeläkejärjestelyn voimaantulosta eläkeikään asti lasketun palvelusajan osuutta koko perhe-eläkkeeseen oikeuttavasta palvelusajasta.

Muutettaessa rekisteröimätön eläkejärjestely rekisteröidyksi, voidaan eläketurvan ehdoissa lisäksi määrätä, että uuden järjestelyn mukainen eläke on kunkin työntekijän osalta aina vähintään sen suuruinen, että se vastaa uuden järjestelyn hyväksi hänen osaltaan siirrettäviä aikaisemman eläkejär-

SU/Eija Kaipainen-Perttula

26.11.1993

jestelyn varoja. Vastaavasti voidaan menetellä myös silloin, kun rekisteröidyn eläkejärjestelyn ehtoja muunnetaan.

Prosenttiluku q saa olla enintään 66.

Peruseläkkeen laskenta

Jos peruserhe-eläkkeiden edunsaajina on lapsi tai lapsia ja entinen puoliso mutta ei leskeä, peruserhe-eläkkeet on laskettava siten kuin edunsaajina olisi pelkästään lapsi tai lapsia.

Jos lisäperhe-eläketurva on järjestetty vain lapsille, lisäperhe-eläkkeen suuruutta laskettaessa peruserhe-eläkkeet ja lisäperhe-eläkkeet otetaan huomioon sen suuruusina kuin ne olisivat, jos edunsaajina olisi ainoastaan lapsia. Jos lisäperhe-eläketurva on järjestetty sekä leskelle että lapsille, lisäperhe-eläkkeen suuruutta laskettaessa jätetään kokonaan huomioon ottamatta sellaisiin eläkejärjestelyihin perustuvat lisäperhe-eläkkeet, joissa lisäperhe-eläketurva on järjestetty vain lapsille.

Lisäperhe-eläkkeen suuruutta laskettaessa karttunut TEL 5 §:n 1 momentissa tarkoitettu yli 1,5 prosentin vuotuista karttumaa vastaava peruseläkkeen osa sekä TEL 5 a §:n ja 7 b §:n mukainen peruserhe-eläkkeen korotus rinnastetaan muiden työsuhteiden vapaakirjoihin, mutta peruserhe-eläkkeisiin mahdollisesti sisältyviä täysorvon lisiä ei oteta lainkaan huomioon.

TEL:n mukainen peruserhe-eläke tulee laskea ottaen huomioon TEL 8 §:n mukainen yhteensovitus TEL 8 §:n 4 momentin kohdissa 1, 2, 12 ja 13 mainittujen eläkkeiden kanssa sekä niiden TEL 8 §:n 4 momentin kohdissa 10 ja 11 mainittujen eläkkeiden kanssa, jotka työnantaja on ilmoittanut otettavaksi huomioon lisäperhe-eläkettä rajoitettaessa. Yhteensovitusta tehtäessä voidaan ottaa huomioon myös sellaiset TEL 8 §:n 4 momentin kohdissa 3-9 mainitut eläkkeet, jotka työnantaja on ilmoittanut otettavaksi huomioon lisäperhe-eläkettä rajoitettaessa. Yhteensovitusrajana käytetään 60 % yhteensovitusperusteesta, kun edunsaajina on leski ja kaksi lasta. Muussa tapauksessa prosenttiluku muunnetaan edunsaajien lukumäärää vastaavaksi käyttäen aikaisemmin esitettyjä suhdelukuja.

Lisäperhe-eläkkeen rajoituksessa tarvittavat muut TEL 8 §:n 4 momentin kohdissa 1, 2, 12 ja 13 mainitut eläkkeet ja ne TEL 8 §:n 4 momentin kohdissa 10 ja 11 mainitut eläkkeet, jotka työnantaja on ilmoittanut otettavaksi huomioon, yhteensovitetaan vastaavalla tavalla kuin TEL:n mukainen peruserhe-eläke.

Milloin eläkkeeseen oikeuttava palvelusaika on laskettu myöhemmästä ajankohdasta kuin työsuhteeseen tulosta lähtien, on lisäeläkkeen suuruutta laskettaessa TEL:n mukaisesta peruserhe-eläkkeestä rinnastettava muiden työsuhteiden vapaakirjoihin se osa, joka vastaa aikaa, jota ei ole otettu huomioon kokonaisperhe-eläkettä laskettaessa.

SU/Eija Kaipainen-Perttula

26.11.1993

Rajoittaminen

Lisäeläkkeen määrää rajoitetaan niin, että se yhdessä TEL:n, LEL:n, TaEL:n ja MEL:n mukaisten eläkesovittamattomien perhe-eläkkeiden sekä sellaisten edunjättäjän työ- ja virkasuhteisiin ja YEL:n ja MYEL:n alaisiin yrittäjänäolojaksoihin perustuvien muiden eläkesovittamattomien perhe-eläkkeiden kanssa, jotka työnantaja ilmoittaa otettavaksi huomioon, on enintään s % rajoituksen perusteena olevasta eläkepalkasta, kun edunsaajina on leski ja kaksi lasta. Muussa tapauksessa prosenttiluku s muunnetaan edunsaajien lukumäärää vastaavaksi käyttäen edellä esitettyjä suhdelukuja. Rajoituksen perusteena olevana eläkepalkkana käytetään korkeinta TEL:n mukaisen eläkkeen perusteena olevaa eläkepalkkaa sellaisesta työsuhteesta, josta eläkkeeseen oikeuttavaksi ajaksi on luettu vähintään vuosi tai sen työsuhteen eläkepalkkaa, johon lisäeläketurva liittyy. Jos edunjättäjällä ei ole oikeutta peruseläkkeeseen sellaisen työsuhteen perusteella, jossa on eläkkeeseen oikeuttavaa aikaa vähintään vuosi, käytetään rajoituksen perusteena olevana eläkepalkkana sen työsuhteen eläkepalkkaa, johon lisäeläketurva liittyy. Rajoituksen perusteena olevaa eläkepalkkaa määrättäessä TEL 2 §:n 5 momentin nojalla päätetyn työsuhteen katsotaan jatkuneen yhdenjaksoisena.

Edellä tarkoitetut työnantajan ilmoittamat muut eläkkeet otetaan huomioon sellaisina kuin eläketurvan ehdoissa on määrätty.

YEL:n ja MYEL:n alaisiin yrittäjänäolojaksoihin perustuvat perhe-eläkkeet voidaan sopia otettavaksi aina huomioon edellä mainittua rajoitusta tehtäessä, ilman työnantajan erillistä ilmoitusta.

Prosenttiluku s tulee valita väliltä 60 - 66 prosenttia.

c) Lisäperhe-eläkkeen jakaminen edunsaajien kesken

Lisäperhe-eläke jaetaan lesken ja lasten kesken siten, että leski saa siitä

- 6/10, jos edunsaajina on leski ja yksi lapsi;
- 5/12, jos edunsaajina on leski ja kaksi lasta;
- 3/12, jos edunsaajina on leski ja kolme lasta;
- 2/12, jos edunsaajina on leski ja neljä tai useampia lapsia;

ja lapset saavat siitä

- 4/10, jos edunsaajina on leski ja yksi lapsi;
- 7/12, jos edunsaajina on leski ja kaksi lasta;
- 9/12, jos edunsaajina on leski ja kolme lasta;
- 10/12, jos edunsaajina on leski ja neljä tai useampia lapsia.

Lasten saama lisäperhe-eläke jaetaan tasan edunsaajina olevien lasten kesken.

d) Perhe-eläkkeen yhteensovittaminen eräiden muiden eläkkeiden kanssa

Jos saman kuolemantapauksen johdosta suoritetaan tapaturmavakuutuslain mukaista perhe-eläkettä, sotilasvammalain mukaista huoltoeläkettä tai liikennevakuutuslain mukaista jatkuvaa korvausta, lisäperhe-eläke yhteen-

SU/Eija Kaipainen-Perttula

26.11.1993

sovitetaan mainittujen eläkkeiden sekä työ- ja virkasuhteeseen tai yrittäjätoimintaan perustuvien eläkkeiden kanssa. Tällöin työ- ja virkasuhteeseen tai yrittäjätoimintaan perustuvat eläkkeet otetaan huomioon TEL 8 ja 8 a §:n mukaisesti yhteensovitettuina mutta ilman TEL 8 c - 8 f §:n mukaista eläkesovitusta. Yhteensovitusrajaa laskettaessa käytetään samaa prosenttilukua kuin lisäperhe-eläkettä rajoitettaessa. Muuten yhteensovituksessa noudatetaan soveltuvin osin TEL 8 ja 8 a §:stä ilmeneviä periaatteita.

Yhteensovituksen johdosta lisäeläkettä vähennetään kuitenkin vain sen verran, että edellisessä kappaleessa tarkoitettujen etuuksien yhteismäärä pysyy vähintään yhtä suurena kuin se olisi, jollei oikeutta tapaturmavakuutus-, sotilasvamma- ja liikennevakuutuslain mukaisiin eläkkeisiin olisi ollut.

IV Hautausavustus

Hautausavustuksen suorittamisen edellytykset tulee määritellä niin, että hautausavustus suoritetaan, jos työntekijä kuolee ollessaan tai oltuaan eläkeikään tai varhennetulle vanhuuseläkkeelle tai osa-aikaeläkkeelle siirtymiseen saakka työsuhteessa, johon liittyvään eläketurvaan oikeus hautausavustukseen sisältyy, taikka saadessaan tai ollessaan oikeutettu saamaan tai saatuaan eläkeikään asti sen perusteella työkyvyttömyys- tai työttömyyseläkettä, johon on luettu tuleva aika eläkkeeseen oikeuttavaksi ajaksi. Hautausavustus suoritetaan edunjättäjän omaisille, tai jollei näitä ole, sille joka on hautauskustannukset suorittanut.

Hautausavustuksen suuruus voidaan valita 1, 2 tai 3 kertaiseksi TEL 7 §:n mukaisen eläkepalkan määräksi.

V Henkilöpiiri

Eläketurvan ehdoissa on määriteltävä lisäeduista osalliseksi tuleva henkilöpiiri. Työnantajan henkilökunta voidaan eläketurvan sisällön suhteen jakaa useaan ryhmään. Tällöin on kuitenkin otettava huomioon lisäetujen rekisteröimisehdoista annetun [sosiaaliministeriön] päätöksen (745/66) 2 §:n 1 momentin määräykset.

Osa-aikaeläkkeellä olevat henkilöt kuuluvat eläkkeen määrää koskevan lisäedun piiriin ainoastaan, jos siitä on erikseen sovittu.

VI Lisäeläketurvan voimaantulo

Lisäeläketurvan voimaan astumiselle voidaan asettaa ikäraja ja määrätä odotusaika, jonka kuluttua henkilö työsuhteen alkamisen jälkeen tulee lisäeläketurvan piiriin. Tällöin ei kuitenkaan ikärajaa saa valita 35 vuotta korkeammaksi eikä odotusaikaa määrätä 5 vuotta pitemmäksi tai yhtä kuu-kautta lyhyemmäksi. Odotusaikaa ei sovelleta siinä tapauksessa, että henkilö palaa välittömästi työkyvyttömyyseläkkeen päätyttyä siihen työsuhteeseen, jonka perusteella on myönnetty tulevaan aikaan perustuva lisäeläke.

VII Eläketurvan ehdot ja eläkkeen laskeminen eräissä erikoistapauksissa**a) Eläketurvan ehdot eräissä erikoistapauksissa**

Ellei eläketurvan ehtoissa toisin mainita, henkilöön sovelletaan vähimmäisetujen saamisen ehtoja koskevia parannuksia, vaikka hän ei kuuluisi lisäeläketurvan piiriin VI kohdassa tarkoitetun odotusajan tai ikärajan tai vastuuvallinnan taikka lisäeläketurvasta kieltäytymisen johdosta.

Jos henkilö palveltuaan työsuhteeseen liittyvän odotusajan on jo täyttänyt eläkejärjestelyn eläkeiän, hänen osaltaan eläkeikä ja eläketurvan ehdot ovat TEL:n vähimmäisturvan mukaiset.

b) Rintamaveteraanien varhaiseläke

Jos henkilölle myönnetään rintamaveteraanien varhaiseläkkeestä annetun lain mukainen eläke, myönnetään hänelle samasta ajankohdasta alkaen lisäeläketurvan osalta vanhuuseläke edellyttäen, ettei henkilö saa lisäeläketurvan mukaista työkyvyttömyyseläkettä osaeläkkeenä. Vanhuuseläke voidaan määrittellä korkeintaan yhtä suureksi kuin se työkyvyttömyyseläke, joka henkilölle olisi myönnetty, jos hänellä eläkkeen alkamisajankohtana olisi oikeus täyden työkyvyttömyyseläkkeen saamiseen. Vanhuuseläkkeeseen voidaan lisäksi liittää 65 vuoden ikään asti maksettava 65 vuoden iästä alkavia eläkkeitä tai niistä johtuvia vähennyksiä vastaava kohdassa II a tarkoitettu lisäosa.

Jos rintamaveteraanien varhaiseläke myönnetään henkilölle, joka saa lisäeläketurvan mukaista työkyvyttömyyseläkettä osaeläkkeenä, henkilölle voidaan myöntää samasta ajankohdasta alkaen lisäeläketurvan osalta vanhuuseläke. Tällöin vanhuuseläkkeen suuruus voidaan määrittellä korkeintaan puoleksi edellisessä kappaleessa tarkoitetun työkyvyttömyyseläkkeen määrästä.

Rintamaveteraanien varhaiseläkkeelle siirtyneiden osalta lisäperhe-eläke voidaan määrittellä korkeintaan saman suuruiseksi kuin mitä perhe-eläke olisi ollut, jos se olisi tullut myönnettäväksi varhaiseläkkeelle siirtymishetkellä.

Muun kuin neljännessä kappaleessa tarkoitetun rintamaveteraanien varhaiseläkkeelle siirtyneen osalta ei säily oikeutta hautausavustukseen ellei sitä ole erikseen sovittu.

c) Osa-aikaeläkkeellä olevien eläketurvan ehdot

Jos osa-aikaeläkkeellä olevat henkilöt on sisällytetty lisäedun piiriin, voidaan lisäeläke heidän osltaan määrittellä kohdassa II esitettyä suuremmaksi, kuitenkin niin, että kokonaiseläke on korkeintaan yhtä suuri kuin se työkyvyttömyyseläke, joka henkilölle olisi myönnetty, jos hänellä osa-aikaeläkkeen eläketapahtumahetkellä olisi ollut oikeus täyden työkyvyttömyyseläkkeen saamiseen.

Vastaavasti osa-aikaeläkkeelle siirtyneiden osalta lisäperhe-eläke voidaan määritellä niin, että kokonaisperhe-eläke on korkeintaan yhtä suuri kuin perhe-eläke olisi ollut, jos se olisi tullut myönnettäväksi osa-aikaeläkkeen eläketapahtumahetkellä.

**d) Eläke alennetun eläkeiän täyttämisen jälkeen jatkuneesta työsuh-
teesta**

Jos työntekijä jatkaa työsuhdettaan eläkejärjestelyyn liittyvän alennetun eläkeiän täyttämisen jälkeen, kertyy hänelle TEL:n peruseläketurvan mukaista eläkeoikeutta jokaiselta kuukaudelta, jonka hän on palvellut alennetun eläkeiän täyttämisen jälkeen, mutta ennen 65 vuoden ikää. Näin karttuva eläke vastaa eläkeikää 65 vuotta. Eläkepalkkana käytetään tällöin alennettua eläkeikää vastaavaa peruseläketurvan mukaista eläkepalkkaa. Työntekijällä on kuitenkin oikeus siirtyä vanhuuseläkkeelle välittömästi päätettyään työsuhteensa. Jos työntekijä tulee alennetun eläkeiän täyttämisen jälkeen työkyvyttömäksi työsuhteessa ollessaan, hänelle myönnetään työkyvyttömyyseläkkeen asemesta vanhuuseläke. Lisäeläkkeeseen ei alennetun eläkeiän täyttämisen jälkeen palveltu aika oikeuta.

e) Lisäeläkkeen laskeminen eräissä erikoistapauksissa

Jos työntekijä on saanut TEL 6 a §:n mukaisesti myönnettyä työkyvyttömyyseläkettä ja jos hän välittömästi eläkkeen päättymisen jälkeen on palannut siihen työsuhteeseen, johon mainittua pykälää on sovellettu, rinnastetaan eläkkeeseen oikeuttavaa palvelusaikaa laskettaessa tämän työsuhteen työsuhdeaikaan työkyvyttömyysaika sekä edellä mainitun tätä edeltäneen työsuhteen työsuhdeaika. Vastaavasti luetaan tämän työsuhteen peruseläkkeeksi myös työkyvyttömyysajalta ja sitä edeltäneeltä työsuhdeajalta muodostuneet vapaakirjat. Korkeinta TEL:n mukaisen eläkkeen perusteena olevaa palkkaa määrättäessä otetaan edellä mainittujen työsuhteiden ja työkyvyttömyysjakson palkoista huomioon vain viimeinen jatkuvan työsuhteen eläkepalkka. Lisäeläkettä rajoitettaessa ei oteta huomioon työkyvyttömyysajalta eikä mainitusta tätä edeltäneestä työsuhteesta muodostuneita lisäeläkevapaakirjoja. Nämä vapaakirjat vähennetään rajoituksen jälkeen saadun lisäeläkkeen määrästä.

f) Varhennettu tai lykätty vanhuuseläke

Jos henkilö siirtyy varhennetulle vanhuuseläkkeelle, myönnetään lisäeläketurvan mukainen vanhuuseläke vakuutusmatemaattisesti siten muunnettuna kuin sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön päätöksessä määrätään.

Jos eläkkeelle siirtyminen lykkääntyy, myönnetään alennettuun eläkeikään liittyvä peruseläke ja lisäeläketurvan mukainen eläke vakuutusmatemaattisesti siten muunnettuna kuin sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön päätöksessä määrätään.

Varhennettu vanhuuseläke voidaan edellisen kohdan estämättä kuitenkin määritellä niin, että se on korkeintaan yhtä suuri kuin se työkyvyttömyys-

SU/Eija Kaipainen-Perttula

26.11.1993

eläke, joka henkilölle olisi myönnetty, jos hänellä eläkkeen alkamisajan-kohtana olisi oikeus täyden työkyvyttömyyseläkkeen saamiseen. Varhennettuun vanhuuseläkkeeseen voidaan lisäksi liittää 65 vuoden ikään asti maksettava 65 vuoden iästä alkavia eläkkeitä tai niistä johtuvia vähennyksiä vastaava kohdassa II a tarkoitettu lisäosa.

Varhennetulle vanhuuseläkkeelle siirtyneiden osalta lisäperhe-eläke voidaan määritellä korkeintaan saman suuruiseksi kuin perhe-eläke olisi ollut, jos se olisi tullut myönnettäväksi varhennetulle eläkkeelle siirtymishetkellä.

Kun lisäperhe-eläke tulee myönnettäväksi varhennetulla vanhuuseläkkeellä olleen edunjättäjän jälkeen, se myönnetään ansaitun eläkkeen määräisenä.

g) Lisäeläkkeen laskeminen eläketapahtuman yhteydessä

Lisäeläkkeen suuruutta eläketapahtuman yhteydessä kohtien II a, II b, II c ja III b mukaan määrättäessä käytetään eläketapahtumahetkeä vastaavia määriä. Tällöin kuitenkin KEL:n ja PEL:n mukaisia eläkkeitä käytetään sen määräisinä kuin ne ovat eläketapahtumavuotta edeltäneen kalenterivuoden marraskuun 1 päivänä.

Eläkepalkkaa laskettaessa ei sovelleta TEL 7 §:n 2 momentin mukaista palkkaperusteen tarkistusta ellei lisäeläkkeeseen tämän työsuhteen perusteella myönnetä tulevaa aikaa.

VIII Alkaneiden eläkkeiden ja vapaakirjojen rekisteröinti

a) Alkaneita eläkkeitä koskevat rekisteröimisehdot

- 1) Eläke perustuu TEL:n alaiseen tai vapaaehtoisesti TEL:n piiriin liitettyyn 7.7.1961 jälkeen päättyneeseen työsuhteeseen ja eläketapahtuma on sattunut 1.7.1962 tai sen jälkeen.
- 2) Eläkkeensaaja - perhe-eläkkeissä edunjättäjä - kuuluu eläkeryhmämäärittelyn nojalla työnantajan aktiiviyöntekijöilleen järjestämään vastaavanlaisen lisäeläketurvan piiriin.
- 3) Eläkkeet eivät ylitä niitä määriä, jotka lisäetujen kartan puitteissa enintään voidaan vakuuttaa.
- 4) Eläkkeen suuruutta ei ole määrätty yksilöllisesti, vaan kaikki eläkkeet ainakin tiettyjen ryhmien puitteissa ovat määräytyneet saman säännön nojalla.
- 5) Vanhuus- ja työkyvyttömyyseläkkeensaaja saa myös TEL:n perusturvan mukaista eläkettä saman työsuhteen perusteella. Tämän estämättä voidaan kuitenkin vanhuuseläkkeensaajalle rekisteröidä TEL:n mukaisesta eläkeiästä alkava vastainen vanhuuseläke. Alkanutta työkyvyttömyyseläkettä käsitellään kuten määräaikaista vanhuuseläkettä.
- 6) Perhe-eläkkeen edunsaajat saavat myös TEL:n perusturvan mukaista eläkettä saman työsuhteen perusteella. Poikkeuksena voivat tulla kysymykseen perhe-eläkkeet, joissa eläketapahtuma on sattunut ajalla 1.7.1962 - 31.12.1966.

SU/Eija Kaipainen-Perttula

26.11.1993

7) Vakuutus tulee voimaan aikaisintaan sen kuukauden alusta, jona siitä on sitovasti sovittu.

8) Alkaneiden vanhuus-, työkyvyttömyys- ja työttömyyseläkkeiden lukumäärä on kumpikin erikseen enintään saman suuruinen kuin vastaavan aktiiviyöntekijöitä koskevan lisäeläkevakuutuksen henkilöpiiri.

9) Rekisteröimisehdoista voidaan yksittäisissä tapauksissa lisätutoimikunnan harkinnan mukaan erityisestä syystä poiketa.

b) Alkaneiden eläkkeiden rekisteröimiskelpoisuus

Rekisteröimättömään eläkejärjestelyyn liittyvät alkaneet eläkkeet voidaan rekisteröidä kohdassa VIII a) annettujen rekisteröimisehtojen perusteella.

c) Vapaakirjojen rekisteröimiskelpoisuus

Rekisteröimättömään eläkejärjestelyyn perustuva lisäeläke voidaan korvata rekisteröidyllä lisäedulla myös vapaakirjojen osalta. Tällöin noudatetaan soveltuvin osin kohdassa VIII a) annettuja alkaneiden eläkkeiden rekisteröimisehtoja.

d) Heti alkavien vanhuuseläkkeiden rekisteröinti

Eläketurvakeskuksen erikseen hyväksymissä tapauksissa voidaan vanhuuseläkeikä määritellä täysinä vuosina ja kuukausina.

IX Muuta

a) Työkyvyttömyys- ja perhe-eläkkeen epääminen tai vähentäminen

Lisäeläketurvan osalta tulee työkyvyttömyys- ja perhe-eläkkeen epäämisestä ja vähentämisestä olla voimassa samat TEL 8 b §:n säännöksiä vastaavat määräykset kuin vähimmäisturvankin osalta.

b) Eläkkeen suorittaminen

Lisäeläkkeet suoritetaan samoja määräyksiä noudattaen kuin vähimmäisturvan mukaiset eläkkeet. Tämän estämättä voidaan lisäeläketurvan osalta suorittaa vanhuuseläke henkilölle, jolle on myönnetty rintamaveteraanien varhaiseläkkeestä annetun lain mukainen eläke.

Voimaantulo

Kartta tulee voimaan 1.1.1994.